

ΤΕΤΡΑΔΙΑ

ΠΡΩΤΟ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟ ΠΕΜΠΤΟ
ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟ ΕΚΤΟ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

Νοείξη - Καλοκαίρι 2009

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΥΘΟΠΛΑΣΙΑ

Σταύρος Λυγερός: Δεκεμβριανά: Μια εξέγερση χωρίς καλούς τρόπους

Φιλήμονας Πατσάκης: Η φωτιά που θρυμμάτισε τη σιωπή

Δημήτρης Α. Κατσορίδας: Να μιλήσουμε ξανά για την Εργατική Δημοκρατία

Δημήτρης Δελπολάνης: Η επανεμφάνιση της τρομοκρατίας. Η παλική εμπειρία

Δημήτρης Κωνσταντακόπουλος: Έθνος, Κοινωνία, Κράτος και Αριστερά

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Samir Amin: Η δυνατότητα για ένα νέο διεθνισμό. Οι δυσκολίες για ένα δεύτερο σοσιαλιστικό κύμα. Συνέντευξη στον **Δημήτρη Κωνσταντακόπουλο**

Κώστας Βεργόπουλος: Το ζήτημα του τέλους του καπιταλισμού

Δημοσθένης Γεωργόπουλος: Η διεθνής κρίση

Κώστας Μελάς: Η ελληνική οικονομία αντιμέτωπη με την παγκόσμια οικονομική κρίση

Λεωνίδας Βατικιώτης: Μια κρίση που αλλάζει το πρόσωπο του καπιταλισμού

Βασίλης Ασημακόπουλος: Εργασιακές σχέσεις στα χρόνια της τυραννίας των αγορών

Παύλος Τουμανίδης: Ιδιωτικοποιήσεις και προεκτάσεις. Η περίπτωση της Ολυμπιακής

Ι.Θ. Μάζης: Ο Δρ. A. Davutoğlu, ο νεο-οθωμανισμός και η Κύπρος

Παύλος Νεράντζης: Η ισραηλινή εισβολή στη Γάζα. Ο ρόλος των δυτικών ΜΜΕ

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ / ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Πέτρος Παπαπολυβίου: Αρχείον Ροδίωνος Π. Γεωργιάδη

Χριστίνα Ανδρέου: Δέκα οκτώ και τέσσερα Νέα Βιβλία

Τετράδια πολιτικού διαλόγου, έρευνας και κριτικής

Περίοδος πρώτη (1980-1983). Εκδότης: Ομάδα «Εργασία»

Περίοδος δεύτερη (1984-). Εκδότης: Εκδόσεις «Στοχαστής»

- Έκδοση: Εκδόσεις «Στοχαστής», Μαυρομιχάλη 39, τηλ. 210 3601956, 210 3610445, Fax 210 3610445, Αθήνα 106 80
- Διεύθυνση: Λουκάς Αξελός, Μαυρομιχάλη 39, τηλ. 210 3601956, 210 3610445, Fax 210 3610445, Αθήνα 106 80
www.stochastis.gr • e-mail: tetradia@stochastis.gr

Συντακτική Επιτροπή: **Στάθης Ανδρέου, Λουκάς Αξελός, Βασίλης Ασημακόπουλος, Δημοσθένης Γεωργόπουλος, Δημήτρης Δεληολάνης, Δημήτρης Κωνσταντακόπουλος, Σταύρος Λυγερός, Πέτρος Παπαπολυβίου**

- Γραμματεία Στήριξης: **Χριστίνα Ανδρέου, Ελένη Σταμπόγλη, Πόλα Σωτηρίου**
- Τακτικοί Συνεργάτες: **Μάριος Ευρυβιάδης, Παύλος Νεράντζης, Ηλίας Νικολόπουλος**

• ISSN 1105 - 512X

- Κάθε ενυπόγραφο άρθρο εκφράζει την προσωπική άποψη του συγγραφέα • Τα χειρόγραφα που στέλνονται στο περιοδικό για δημοσίευση πρέπει απαραίτητα να είναι ενυπόγραφα και να συνοδεύονται από την διεύθυνση και το επάγγελμα του αποστολέα • Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται

- Αλληλογραφία - Πληροφορίες: Εκδόσεις «Στοχαστής», Περιοδικό «Τετράδια», Μαυρομιχάλη 39, τηλ. 210 3601956, 210 3610445, Fax 210 3610445, Αθήνα 106 80 • www.stochastis.gr
• e-mail: info@stochastis.gr

- Στοιχειοθεσία-Σελιδοποίηση: Εκδόσεις Στοχαστής
- Εκτύπωση: Φωτόλιο+Typicon Γραφικές Τέχνες Α.Ε.
- Βιβλιοδεσία: Κ. Στάμου & Σία Ο.Ε.

- Οι ξένες καταχωρήσεις στο περιοδικό δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα

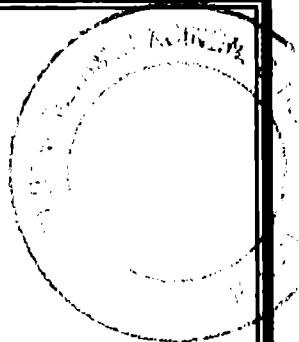
- Κεντρική Διάθεση: Εκδόσεις «Στοχαστής», Μαυρομιχάλη 39, τηλ. 210 3601956, 210 3610445, Fax 210 3610445, Αθήνα 106 80

- Για όσους ενδιαφέρονται, παλιά τεύχη «Τετραδίων» διατίθενται στις εκδόσεις «Στοχαστής», Μαυρομιχάλη 39, τηλ. 210 3601956, 210 3610445, Fax 210 3610445, Αθήνα 106 80

- Συνδρομή ετήσια: Ελλάδα - Κύπρος: € 28 - Εξωτερικού: € 38
Νομικά πρόσωπα, Οργανισμοί, κ.λπ.: € 45
- Συνδρομή για δέκα τεύχη: Εσωτερικού: € 60 - Εξωτερικού: € 70
- Συνδρομή υποστήριξης: € 40
- Επιταγές - Εμβάσματα: Περιοδικό «Τετράδια», εκδόσεις «Στοχαστής» (Δάφνη Παπασπηλιοπούλου), Μαυρομιχάλη 39, τηλ. 210 3601956, 210 3610445, Fax 2103610445, Αθήνα 106 80

ΤΕΤΡΑΔΙΑ

πολιτικού διαλόγου έρευνας και κριτικής

τετράδιο πενήτηκοστό πέμπτο
πενήτηκοστό έκτο

άνοιξη
καλοκαίρι 2009

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΚΔΟΣΗΣ 3

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΥΘΟΠΛΑΣΙΑ

Σταύρος Λυγερός: Δεκεμβριανά: Μια εξέγερση χωρίς καλούς τρόπους	11
Φιλήμονας Πατσάκης: Η φωτιά που θρυμμάτισε τη σιωπή	21
Δημήτρης Α. Κατσορίδας: Να μιλήσουμε ξανά για την Εργατική Δημοκρατία	25
Δημήτρης Δεληολάνης: Η επανεμφάνιση της τρομοκρατίας ως πολιτικό πρόβλημα της Αριστεράς. Η πρόσφατη ιταλική εμπειρία	31
Δημήτρης Κωνσταντακόπουλος: Έθνος, Κοινωνία, Κράτος και Αριστερά	37

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Samir Amin: Η δυνατότητα για ένα νέο διεθνισμό. Οι δυσκολίες για ένα δεύτερο σοσιαλιστικό κύμα. Συνέντευξη στον Δημήτρη Κωνσταντακόπουλο	57
Κώστας Βεργόπουλος: Το ζήτημα του τέλους του καπιταλισμού	67
Δημοσθένης Γεωργόπουλος: Η διεθνής κρίση	81
Κώστας Μελάς: Η ελληνική οικονομία αντιμέτωπη με την παγκόσμια οικονομική κρίση	99
Λεωνίδας Βατικιώτης: Μια κρίση που αλλάζει το πρόσωπο του καπιταλισμού	117
Βασίλης Ασημακόπουλος: Εργασιακές σχέσεις στα χρόνια της τυραννίας των αγορών	125
Πάυλος Τουμανίδης: Ιδιωτικοποιήσεις και προεκτάσεις. Η περίπτωση της Ολυμπιακής	141
Ι.Θ. Μάζης: Ο Δρ. A. Davutoğlu, ο νεο-οθωμανισμός και η Κύπρος	149
Πάυλος Νεράντζης: Η ισραηλινή εισβολή στη Γάζα. Ο ρόλος των δυτικών ΜΜΕ	159

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ

Πέτρος Παπαπολυβίου: Αρχαίον Ροδίωνος Π. Γεωργιάδη	177
--	-----

Έξ ὄνυχος τόν λέοντα / ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Χριστίνα Ανδρέου: Δέκα οκτώ και τέσσερα Νέα Βιβλία	182
--	-----

TETRADIA

OF POLITICAL DIALOGUE, RESEARCH AND CRITIQUE

39 Mavromihali St., Athens P.O. 106 80, Greece
Tel. ++2103601956, Fax ++2103610445
www.stochastis.gr • email: tetradia@stochastis.gr

Publisher: **Stochastis Editions**

Editor: **Loukas Axelos**

Editorial Board: **Stathis Andreou, Loukas Axelos, Vasilis Asimakopoulos, Dimitris Deliolanes, Dimosthenis Georgopoulos, Dimitris Konstantakopoulos, Stavros Lygeros, Petros Papapolyviou**

Support Secretariat: **Christina Andreou, Eleni Stambogli, Paula Sotiriou**

Regular Associates: **Marios L. Evriviadis, Pavlos Nerantzis, Ilias I. Nikolopoulos**

EDITORIAL

THE INCIDENTS OF DECEMBER BEYOND THE MYTH

Stavros Lygeros: The incidents of December: A riot without good manners

Filimonas Patsakis: The fire that shattered the silence

Dimitris A. Katsoridas: Lets talk again about Labor Democracy

Dimitris Deliolanes: The reappearance of terrorism as a political issue of the Left. The recent Italian experience

Dimitris Konstantakopoulos: Nation, Society, State and Left.

THE WORLD ECONOMICAL CRISIS. THE GREEK CASE

Samir Amin: The possibility for a new internationalism. The difficulties for a second socialist wave. Interview to **Dimitris Konstantakopoulos**

Kostas Vergopoulos: The question of the end of capitalism

Dimosthenis Georgopoulos: The international crisis

Kostas Melas: The Greek economy facing the world economical crisis

Leonidas Vatikiotis: A crisis that changes the face of capitalism

Vasilis Asimakopoulos: Relationships at work in the age of the tyranny of the markets

Pavlos Toumanidis: Privatisations and extensions. The case of the Olympic Airways

I. Th. Mazis: Dr. A. Davudoğlu, the new-Ottomanism and Cyprus

Pavlos Nerantzis: The Israeli invasion in Gaza. The role of the western Mass Media.

Books Critique

Petros Papapolyviou: Archive of Rodion P. Georgiades

Books Review

Christina Andreou: Eighteen and four New books

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Α΄

Έχοντας διανύσει μια διαδρομή τριών δεκαετιών, τα «Τετράδια» βρέθηκαν και βρίσκονται σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι αναλογισμού και απολογισμού της δράσης τους, εν μέσω μιας - κατά κοινήν ομολογίαν - πρωτοφανούς οικονομικής, κοινωνικής, πολιτικής και ηθικής κρίσης.

Στις επιμέρους συζητήσεις που προηγήθηκαν, η ολιγάριθμη ομάδα που τα απαρτίζει, δεν επιβεβαίωσε μόνο την σύγκλισή της στην αφετηριακή κοινή αρχή του «να αγωνίζεσαι παρ' όλα αυτά» (Λουί Μπλανκί), αλλά και οδηγήθηκε στην εκτίμηση ότι για πρώτη φορά, ίσως, μετά από δύο σκοτεινές νεοταξικές δεκαετίες, ανοίγει ενδεχομένως μια προοπτική, οι ριζοσπαστικές ιδέες να βρουν ευήκοον ους επέκεινα του κοινωνικού και πολιτικού περιθωρίου.

«Νέα κατάσταση, νέα καθήκοντα», θα πει ειρωνικά κάποιος; Γιατί όχι, απαντάμε, λοιπόν, εμείς. Ως εκ τούτου αναγκαία καθίσταται η επανεπιβεβαίωση και ο επαναπροσδιορισμός με βάση τις αλλαγές που έχουν συντελεστεί, τόσο γύρω, όσο και μέσα μας.

Ασφαλώς, τα περισσότερα όσων θα παραθέσουμε αναφορικά με το *credo* και τις επιδιώξεις του περιοδικού είναι γνωστά στους παλιούς αναγνώστες, ωστόσο, καθίστανται αναγκαία όχι μόνον για τους νέους, αλλά - κυρίως - για τα ίδια τα «Τετράδια» και τους συνεργάτες τους.

Πολλώ μάλλον που η διεύρυνση τόσο του αρχικού πυρήνα με νέα άτομα, όσο και η ανάγκη για μια νέα συμφωνία, έναν νέο επαναπροσδιορισμό ταυτότητας και στόχων δεν έχουν γίνει ανεξάρτητα από μια σειρά ζυμώσεων και συμπτώσεων, που ξεκινούν από αρκετά παλιά για να καταλήξουν στην σημερινή σύγκλιση.

Τα «Τετράδια» πρωτοκυκλοφόρησαν το φθινόπωρο του 1980 με πρωτοβουλία της «Εκδοτικής Ομάδας Εργασία», η οποία μαζί με άλλες συγκλίνουσες πολιτικές ομάδες, συγκρότησαν, ύστερα από μία μακρόχρονη διαδικασία διαλόγου και συνεργασίας, την «Ομάδα Εργασία» που εντασσόταν σε ένα ξεχωριστό ρεύμα της αριστεράς με οριοθετημένες αρχές και αξίες.

Βαθιά επηρεασμένοι, από την αφετηριακή ακόμα συγκρότηση του αρχικού πυρήνα στα χρόνια της δικτατορίας, από την ιδεολογία του δημοκρατι-

κού πατριωτισμού του Ρήγα Βελεστινλή και τα ελευθερόφρονα μηνύματά της, με σταθερές αναφορές στις αρχές και αξίες της αμερικανικής, γαλλικής και ελληνικής επανάστασης και τις λαμπρές εκρήξεις της Κομμούνας και του Οκτώβρη, με μαρξική - σταθερά κριτική απέναντι στις ολιστικές παρεκκλίσεις της - παιδεία, εμπνεόμενοι από τον αντιμεταπρατικό πατριωτικό διεθνισμό των Ρήγα, φιλελλήνων, Γαριβάλδη, Μπολιβάρ, αντιφασιστών του Ισπανικού Εμφυλίου και Ερνέστο Γκεβάρα, σταθερά προσανατολισμένοι στις αξίες που ανέδειξαν οι δύο πρόσφατοι ελληνικοί εθνικοαπελευθερωτικοί αγώνες, του ΕΑΜ απέναντι στον γερμανικό - ιταλικό και βουλγαρικό φασισμό και της ΕΟΚΑ απέναντι στον αγγλικό ιμπεριαλισμό - αποικιοκρατία και ενθαρρυνόμενοι από τα απελευθερωτικά μηνύματα που κόμιζαν στις μέρες τους η κινεζική, η βιετναμέζικη, η αλγερινή και η κουβανέζικη επανάσταση, οι ιδρυτές της πρωτοβουλίας έθεσαν ως πρώτιστο στόχο τους την κατοχύρωση της παράδοσης αυτής μέσα από τις σελίδες ενός «νέου τύπου» περιοδικού.

Ακολούθησε μια έντονη περίοδος εσωτερικών συζητήσεων, που τα καταληκτικά τους συμπεράσματα συνοψίζονταν στο ότι «βρισκόμασταν ενώπιον μιας πρωτοφανούς καθολικής κρίσης άπασας της αριστεράς, που απαιτούσε την πιο ουσιαστική και εις βάθος συζήτηση για την ανίχνευση και τον εντοπισμό των αιτίων της κρίσης αυτής».

Η κοινή αυτή διαπίστωση οδήγησε στην απόφαση για την έκδοση ενός εντύπου που θα ερχόταν να ενισχύσει τις προσπάθειες κριτικής αντιμετώπισης της σύγχρονης μας πραγματικότητας και να συμβάλει στο άνοιγμα ενός πλατιού δημοκρατικού διαλόγου γύρω από την κρίση και τα προβλήματα που αντιμετώπιζε και αντιμετωπίζει η ελληνική δημοκρατική και πατριωτική αριστερά.

Έτσι, τα «Τετράδια» της δεκαετίας - κυρίως - του '80, πραγματοποιούν, μέσα από ασυνέχειες αλλά και λάθη, ένα ιδεολογικό άλμα. Υπερβαίνοντας τους διάφορους ισμούς, υιοθετούν και εγκολπώνονται ό,τι - κατά την γνώμη τους - πιο ριζοσπαστικό-απελευθερωτικό εκόμιζε η αστική ριζοσπαστική, σοσιαλιστική, κομμουνιστική και ελευθεριακή - αναρχική παράδοση, συγκροτώντας ένα «νέου τύπου» διακριτό, ιδεολογικό ρεύμα, που θεωρούσε τις αρχές του δημοκρατικού πατριωτισμού, την αναγνώριση της ελευθερίας και της αυτοδιάθεσης ως υπέρτατες θετικές αξίες και την υπεράσπιση των συμφερόντων των υποτελών τάξεων, ως θεμελιακά και αδιαπραγμάτευτα συστατικά της όποιας τους ιδεολογίας.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την συνεχή, διαρκή και ανοιχτή αντιπαράθεση με την «παγκοσμιοποιημένη κουλτούρα» των ιθαγενών μικροευρωπαϊών, φορέων μιας κατεξοχήν λογικής νεοταξίτικου κοσμοπολιτισμού και εξαρτημένου διεθνισμού.

Κινούμενα στα πλαίσια αυτού του «αξιακού συστήματος», με αφετηριακά αποδεκτές τις αρχές του πολιτικού πλουραλισμού, του δημοκρατικού διαλό-

γου και της έμπρακτης κατοχύρωσης της ετερογένειας, τα «Τετράδια» επεδίωξαν και θέλησαν να παραμείνουν ένα κατεξοχήν α-δέσποτο πολιτικό έντυπο με βασική φιλοδοξία να αντανακλούν οι σελίδες τους τις αγωνίες, τους προβληματισμούς και τις τυχόν προτάσεις όλων εκείνων που με τον τρόπο τους εξακολουθούν να λειτουργούν κριτικά απέναντι στο κυρίαρχο μοντέλο και την πλαστικοποιημένη εκδοχή ζωής που καθημερινά αναπαράγει.

Τα «Τετράδια» δεν προσχώρησαν στη λογική της κλειστής ομάδας, φάρου φωτός και απόλυτης ορθοδοξίας, αλλά σε πλήρη αντίθεση με την παραπάνω άποψη, υιοθέτησαν τη λογική μιας ατελούς και αντιφατικής απόπειρας, που, στη χειρότερη περίπτωση, δεν είχε να χάσει τίποτα και στην καλύτερη να ανακαλύψει τον κόσμο στις πραγματικές του διαστάσεις, πέρα από τα ερείπια της μυθοπλασίας της ιστορικής αριστεράς.

Και είναι γι' αυτό σαφές ότι σ' αυτή την μοναχική πορεία, τα άλματα και οι υποχωρήσεις είναι πιο επικίνδυνα, αλλά και γι' αυτό ακριβώς - ίσως - και πιο τολμηρά. Σε τελευταία ανάλυση, όλα σ' αυτή τη ζωή έχουν κάποιο κόστος. Και εμείς το έχουμε τοις μετρητοίς πληρώσει.

Έχοντας περάσει τρεις δεκαετίες στις οποίες οι ήττες πλεόνασαν, με εμφανείς τις συνέπειές τους, διαπιστώνουμε όμως ότι παραμείναμε όρθιοι, «παρ' όλα αυτά».

Έτσι, ως επίλογο, ή αλλιώς ως οροθέτηση και κριτική αποτίμηση της μέχρι σήμερα διανυθείσας διαδρομής, επιθυμούμε να κλείσουμε με τα λόγια του Βίκτορα Σερζ, που, ανεξάρτητα από το αν στεκόμαστε στο ύψος τους, βαθιά μας αντιπροσωπεύουν:

«Τι το ουσιαστικό έχω άραγε να πω σ' αυτούς τους σαράντα ανθρώπους που είναι συγκεντρωμένοι στη σκιά μεταξύ ουρανού και θάλασσας που είναι ανακατωμένη με τ' αστέρια; Αντιλαμβάνομαι τούτο 'δω, αλλά αυτό είναι πράγματι ουσιαστικό: ότι δεν είμαστε εντελώς ηττημένοι. Δεν είμαστε ηττημένοι παρά στο άμεσο παρόν. Προσφέραμε στους κοινωνικούς αγώνες τα μέγιστα σε συνείδηση και βούληση πολύ παραπάνω από τις δυνάμεις μας... Κάναμε πληθώρα λαθών και σφαλμάτων διότι αρχή κάθε δημιουργικής σκέψης δεν μπορούσε παρά να είναι αναποφάσιστη και ασταθής... Αυτή η δεδομένη παρακαταθήκη που προκαλεί την αυτοκριτική, μας κάνει να δούμε ότι είχαμε τελικά δίκιο. Είχαμε δει καθαρά, με αυτές τις ασήμαντες εφημερίδες μας εκεί που οι άνθρωποι του κράτους τσαλαβουτούσαν μέσα στην καταστροφική και χονδροειδή ανοησία».

B'

Από δείγμα της προσπάθειας για μια νέα σύνθεση, μιαν ουσιαστική διεύρυνση της Συντακτικής Επιτροπής, μια δέσμευση για τακτικότερη εκδοτική παρουσία και μιαν εξισορρόπηση ανάμεσα σε «εθνικό και κοινωνικό», αποτελεί το παρόν τεύχος, επικεντρωμένο σε δύο ξεχωριστά, πλην άμεσα συγκαταβαλλόμενα ζητήματα: τα γεγονότα του Δεκέμβρη και την Παγκόσμια Οικονομική Κρίση.

Χωρίς - φυσικά - να καλύπτουμε ένα τόσο καίριο και ουσιαστικό ζήτημα, έχουμε την αίσθηση ότι το «πλήθος» των απόψεων και, κυρίως, η διαφορετικότητα τους - πάντα όμως (ως πρόθεση τουλάχιστον) από την πλευρά των υποτελών τάξεων - μας δίνει ένα επαρκές, αρχικό ερέθισμα για την έναρξη ενός ουσιαστικού διαλόγου.

Οι τοποθετήσεις των συνεργατών αλλά και των συντακτών των «Τετραδίων» καταγράφονται στα κείμενα που ακολουθούν. Ωστόσο, εμείς κρίνουμε σκόπιμο να σταθούμε σε δύο σημεία, καταθέτοντας στοιχεία ενός λίγο-πολύ συγκλίνοντος προβληματισμού.

Τα γεγονότα του Δεκέμβρη, αλλά και η «εθνική» διάσταση της παγκόσμιας κρίσης, ειδώθηκαν και μπορούν να ειπωθούν από πολλές πλευρές, ωστόσο, ο σκληρός-αφετηριακός πυρήνας μιας κατά μέτωπο και χωρίς περιστροφές αντιμετώπισής τους, βρίσκεται στο ιστορικό ανέκδοτο-σχόλιο που παραθέτει ο Σλαβόι Ζίζεκ.

Πρόκειται, για την συνάντηση στο ατελιέ του Πικάσο ενός φιλότεχνου, ναζί Γερμανού αξιωματικού με τον μεγάλο Ισπανό ζωγράφο στην διάρκεια του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου. Έκπληκτος και σοκαρισμένος ο Γερμανός ρωτά τον Πικάσο μπροστά στην «Γκουέρνικα»: «Εσείς το φτιάξατε αυτό;» για να εισπράξει την πληρωμένη απάντηση: «Όχι, εσείς το κάνετε».

Καμιά συζήτηση περί κρίσης, περί Δεκέμβρη και ό,τι συναφές τους αφορά, δεν μπορεί σοβαρά να διεξαχθεί χωρίς την παραδοχή ότι ουσιαστικά έχουμε να κάνουμε με μια «καθελωμένη κοινωνία». Όχι μόνο γιατί η κυρίαρχη τάξη παρουσιάζει όλα τα γνωστά μας απεχθή χαρακτηριστικά των αρπακτικών, αλλά και γιατί η σπονδυλική στήλη αυτής της κοινωνίας, αυτή η απέραντη θάλασσα του μικροαστισμού και της κρατικοδίαιτης ιντελιγκέντσας, δεν μπορεί να παραγάγει ένα πρότυπο εναλλακτικό. Ακινητοποιημένη στις σύγχρονες τσιμεντοκυψέλες, παθητικός δέκτης ή φανατικός οπαδός της κοινωνίας του θεάματος, του ολοκληρωτισμού των οπτικοακουστικών μέσων, λειτουργεί κατ' ουσίαν συντηρητικά, αποτελώντας το βασικό στήριγμα της υπάρχουσας κοινωνικής, πολιτικής και πολιτιστικής πραγματικότητας. Γι' αυτό, κι όταν ακόμα διαφοροποιείται φραστικά-πολιτικά, αποτελώντας το

στελεχικό δυναμικό όλων ανεξαιρέτως των πολιτικών κομμάτων, δεν μπορεί να παραγάγει μια διαφορετική κοινωνική πρακτική, πώς - άλλωστε - θα μπορούσε, αφού ως έρμαιο του καταναλωτικού εκμαυλισμού, θαμπωμένη από τους προβολείς του εικονολατρικού πολιτισμού μας, ενταφιασμένη στις πετρώδεις γαίες της ιδεολογικής μονοκαλλιέργειας, βρίσκεται στο επίκεντρο της βαθιάς αυτής κρίσης, αποτελώντας - ταυτόχρονα - ένα ουσιαστικό συστατικό της.

Η κρίση, λοιπόν, είναι σαφώς καθολική και αγκαλιάζει τους πάντες. Κυρίαρχους και κυριαρχούμενους. Όμως, η ευθύνη ή καλύτερα η αφετηριακή ευθύνη και ο βαθμός της, είναι σίγουρα διαφορετική. Ποιοι στην προκείμενη περίπτωση είναι οι «Γερμανοί» της σύγχρονης αυτής ιστορίας; Ασφαλώς το κυρίαρχο συγκρότημα εξουσίας και τα κόμματά του. Δηλαδή η Νέα Δημοκρατία και το ΠΑΣΟΚ. Αυτοί είναι οι κυρίως υπεύθυνοι για την «μεταπολιτευτική Γκουέρνικα» και σε αυτούς οφείλουν να στραφούν τα κυρίως πυρά.

Όσον αφορά την στάση όλων όσοι, όχι απλώς στα λόγια, αλλά έμπρακτα, εννοούν να υπηρετούν τους καταπιεσμένους, αυτό έχει ήδη αδρά αποτυπωθεί στο γράμμα από την φυλακή του ηγέτη του Κομμουνιστικού Κόμματος Γερμανίας Πάουλ Λεβί το 1920: «Θεωρούσα πάντοτε ότι είμαστε ξεκάθαροι στην συμφωνία μας στο εξής σημείο: Όταν ξεκινάει η δράση, ακόμη και για ηλίθιους σκοπούς, συμμετέχουμε σε αυτήν την δράση, ώστε με τα συνθήματά μας να την οδηγήσουμε πέρα από αυτούς του ηλίθιους σκοπούς και ότι δεν τσιρίζουμε “μη σηκώσετε ούτε το δαχτυλάκι σας,” αν αυτοί οι σκοποί δεν μας ικανοποιούν».

Το δεύτερο ζήτημα που θέλουμε να θίξουμε αφορά τα γεγονότα της Γάζας.

Το φθινόπωρο του 2006, με αφορμή την ήττα των Ισραηλινών στον Λίβανο, επισημάνσαμε στο Σημείωμα της Έκδοσης τα παρακάτω:

«Το Μαρούν αλ Ρας ή το Μπεντ Τζιμπέλ έχουν ήδη πάρει τις θέσεις τους στην ιστορία της αντίστασης των λαών.

Η ηρωική στάση της Χεζμπολάχ, συνέχεια της ιρακινής και αφγανικής αντίστασης, έθεσε το όριο των εύκολων νικών των ολίγων ημερών και απέδειξε για άλλη μια φορά αυτό που αν και αυτονόητο, συνειδητά διαστρεβλώνουν οι σε διατεταγμένη υπηρεσία κονδυλοφόροι.

Ότι καμιά τεχνολογία δεν είναι ικανή να υποτάξει έναν λαό που είναι αποφασισμένος να αντισταθεί. Ότι ο πόλεμος είναι, ασφαλώς, και ζήτημα αριθμών, τεχνολογίας και οπλικών συστημάτων, αλλά συχνά στην ιστορία η αθροιστική λογική ισχύος δεν επεκράτησε του θάρρους, της επιμονής, της ευρηματικότητας, της ηθικής και, πάνω απ' όλα, της θεληματικής προσήλωσης στον υπέρ βωμών και εστιών αγώνα.

Ο ανορθόδοξος πόλεμος που ο Άραβας Δαβίδ διεξήγαγε, αξίζει να μελε-

τηθεί επαρκώς και σε βάθος. Για τον ελληνικό λαό αυτό - άλλωστε - δεν αποτελεί *terra incognita*.

Ακόμα ζουν αυτοί που δημιούργησαν τα έπη του 1940-45 στην Ελλάδα και 1955-59 στην Κύπρο».

Είναι εμφανές ότι οι εκτιμήσεις μας επιβεβαιώθηκαν τον Δεκέμβριο του 2008 στην ηρωική Γάζα, το σύγχρονο αραβικό Μεσολόγγι.

Η πραγματική κατάσταση, το έπος των Ελεύθερων Πολιορκημένων, μας είναι λίγο-πολύ γνωστά, παρά την πρωτοφανή, φασιστικού χαρακτήρα, λογοκριτική, ολοκληρωτική λογική που επέδειξαν τα σε διατεταγμένη υπηρεσία διεθνή ΜΜΕ, όπως μας καταδεικνύει το αποκαλυπτικό κείμενο του συνεργάτη μας και αυτόπτη μάρτυρα των γεγονότων Παύλου Νεράντζη.

Το Ισραήλ υπέστη μια δεύτερη στρατηγική ήττα στο ίδιο το μέτωπο, αλλά και τα πρώτα ουσιαστικά ρήγματα στον προνομιακό χώρο δράσης του, την Δύση.

Γιατί αποτελεί πράγματι ρωγμή η καθολική λ.χ. αποσιωπημένη θριαμβευτική πορεία του καραβανιού *Viva Palestina*, που οργανώθηκε από τον Σκωτσέζο βουλευτή και ανοικτό πολέμιο των Μπους-Μπλαιρ στο Ιράκ, Τζωρτζ Γκάλογουεη, που διήνυσε περνώντας από οκτώ χώρες 10.000 χιλιόμετρα, για να καταλήξει μετά 23 ημέρες να παραδώσει στον νόμιμο πρωθυπουργό των Παλαιστινίων της Λωρίδας της Γάζας Ισμαήλ Χανίγια, είκοσι ασθενοφόρα, δύο φορτηγά, ένα πυροσβεστικό όχημα, ένα αλιευτικό σκάφος και πολλούς τόνους φαρμάκων και άλλων υλικών που μετέφεραν τα εκατό οχήματα της αποστολής.

Η πραγματικότητα που διαμορφώνεται στην Παλαιστίνη και τον καθόλου αραβικό-μουσουλμανικό κόσμο, είναι και θα είναι ακόμα πιο οδυνηρή για την Δύση.

Αυτό όσο και αν αφορά άμεσα τις ΗΠΑ και τους συμμάχους της, είναι ζήτημα ζωής ή θανάτου για τους Εβραίους της Παλαιστίνης.

Θλιβόμαστε, αλλά κυρίως αγανακτούμε για την σταδιακή μετατροπή του Ισραήλ σε ένα ρατσιστικό-εθνοκτόνο κράτος.

Στηρίζουμε σταθερά τις λιγοστές ουμανιστικής-δημοκρατικής παιδείας δυνάμεις που διεξάγουν εντός των κόλπων του καθόλου εβραϊσμού έναν άνισο αγώνα για την υπεράσπιση του αυτονόητου και κρούουμε τον κώδωνα του κινδύνου στους απανταχού της γης Εβραίους και ιδιαίτερα τους πολίτες του ισραηλινού κράτους, ότι η ρατσιστική και γενοκτόνα πολιτική των κυρίαρχων ελίτ κινδυνεύει να συμπαρασύρει ολόκληρο το εβραϊκό έθνος σε μια νέου τύπου αντιπαράθεση, όπου ο αντισημιτισμός δεν θα είναι η γενοκτόνα φασιστική πρακτική των θυτών, αλλά η δικαιολογημένη επαναστατική βία των θυμάτων του σύγχρονου σιωνιστικού απαρτχάιντ.

Γ'

Είναι ελάχιστες οι φορές που η συνάντηση με το πεπρωμένο, προσφέρει την δυνατότητα σε μερικούς να πούνε το μεγάλο Ναι ή το μεγάλο Όχι, για μία και μόνη φορά στη ζωή τους. Και μετριούνται στα δάχτυλα του ενός, ίσως, χεριού, αυτοί που συναντούν το πεπρωμένο τους για δεύτερη φορά.

Ένας τέτοιος άνθρωπος υπήρξε και ο Τάσσος Παπαδόπουλος. Και θα ήταν απλά και μόνο τυχερός για την συνάντησή του με την ιστορία δύο φορές.

Όμως, η περίπτωσή του ξεπερνά το γεγονός της συνάντησής του και αποκτά ξεχωριστό περιεχόμενο στον βαθμό που ο Τάσος Παπαδόπουλος fece il gran rifiuto στις δύο αποφασιστικότερες στιγμές, που εκρίνετο το μέλλον της Κύπρου.

Γιατί, είναι εκείνος που εξέφρασε την Μεγάλη Άρνηση, τόσο στο να μπουκτα δεσμά που επέβαλαν οι επαίσχυντες Συμφωνίες της Ζυρίχης-Λονδίνου, όσο και να ολοκληρωθεί ο εξανδραποδισμός του Κυπριακού Ελληνισμού με την εφαρμογή του τερατουργήματος Ανάν.

Ως περιοδικό, που θεμελιακό στοιχείο της ύπαρξής του αποτελεί ο αγώνας για την ελευθερία-αυτοδιάθεση της Κύπρου, είναι φυσικό η θλίψη μας να είναι μεγάλη, πολλώ μάλλον που, ανεξάρτητα από τις επιμέρους ιδεολογικές διαφορές με τον εκλιπόντα, η εκτίμηση υπήρξε πάντα βαθιά και αμοιβαία, τόσο από την πλευρά μας, που σθεναρά υποστηρίξαμε τις κεντρικές επιλογές του, όσο και από την πλευρά του, που μας τίμησε όχι μόνο στο «υποκειμενικό» επίπεδο των επιμέρους σχέσεων με τους διάφορους συνεργάτες μας, όσο και στην «δημόσια σφαίρα» με την στήριξη και τις ευχές του «για μια μεγάλη συνέχεια».

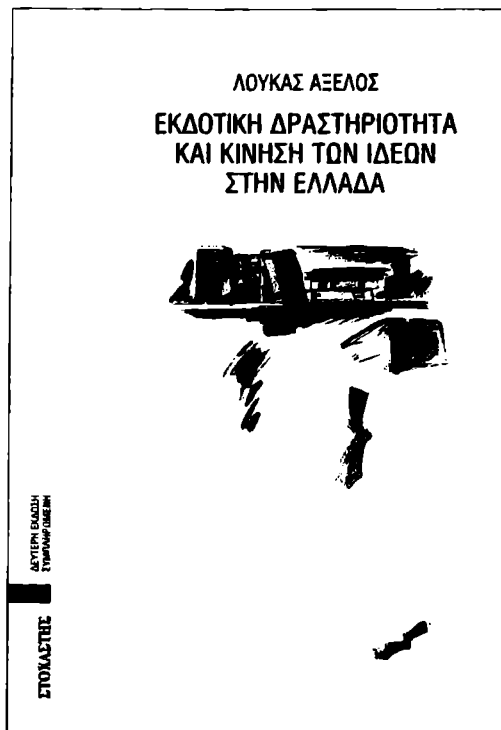
Ο Τάσος Παπαδόπουλος έπεσεν υπέρ Αχαϊκής Συμπολιτείας. Οι σύντροφοι, συναγωνιστές και οι φίλοι του, ολόκληρος ο κόσμος του δημοκρατικού πατριωτισμού, οι απανταχού στον κόσμο Έλληνες, όταν θα θέλουν πια στο μέλλον να καυχηθούν «τέτοιους βγάζει το έθνος μας» θα λένε.

«Έτσι θαυμάσιος θάναι ο έπαινός του».

ΤΑ ΤΕΤΡΑΔΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ 1969-2009

ΣΑΡΑΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ

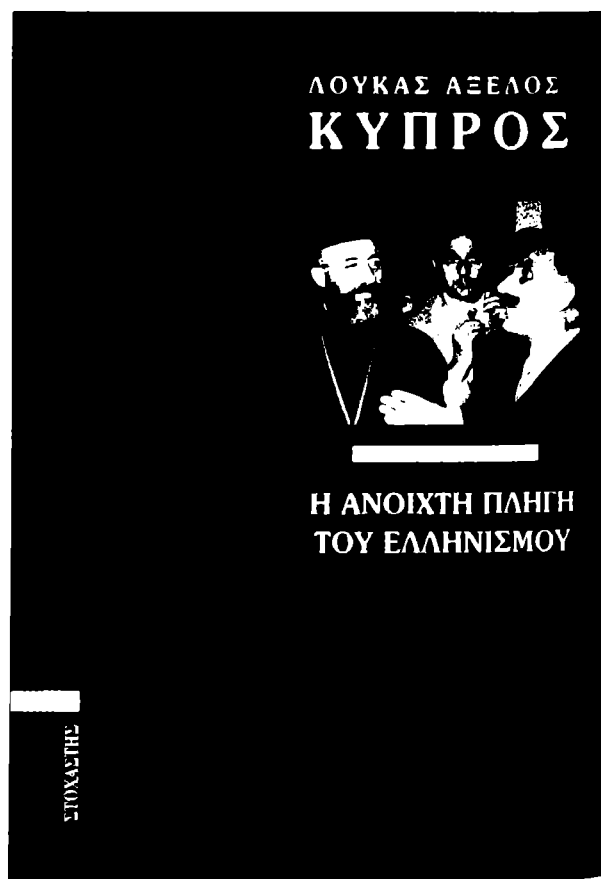
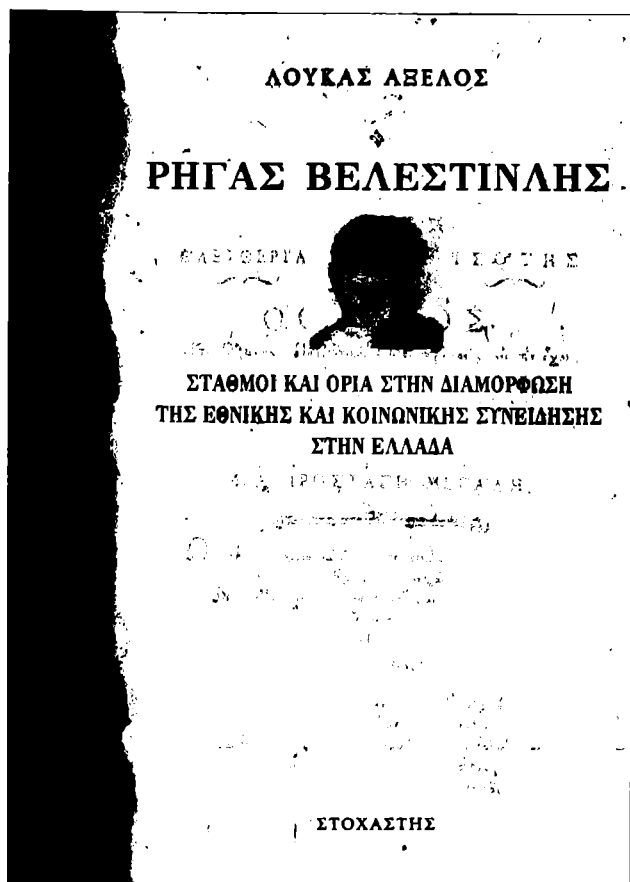

Η Εκδοτική Δραστηριότητα είναι μια θαυμάσια πολιτική μελέτη, η οποία μ' αφορμή το βιβλίο και τελικό της στόχο αυτό το προϊόν, υφαίνει περίτεχνα το πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό σκηνικό, μέσα στο οποίο η παραγωγή της γνώσης και η εκδοτική δραστηριότητα στον τόπο μας έζησαν και ζουν μια τραγική περιπέτεια.

Περ. «Διαβάζω»

Η Κίνηση των ιδεών στην Ελλάδα που η εκδοτική δραστηριότητα αποτελεί έκφραση της, δεν μελετήθηκε ποτέ ως ένα φαινόμενο με βαθύτερες κοινωνικές και πολιτικές ρίζες. Ιδιαίτερα η έκρηξη του βιβλίου στα χρόνια της δικτατορίας και ο ρόλος και η λειτουργία μερικών εκδοτικών οίκων κείνη την εποχή έχει παρασιωπηθεί τελείως. Το βιβλίο του Λουκά Αξελού τα θίγει όλα αυτά και αποτελεί μια θαρραλέα, πρώτη προσπάθεια για την αποκατάσταση της αλήθειας. Η ιστορία διεκδικεί τα δικαιώματά της.

Περ. «Εικόνες»

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ

Μαυρομιχάλη 39, Αθήνα 10680 • Τηλ. 2103601956, Fax 2103610445
www.stochastis.gr • info@stochastis.gr